

Put progresivne ljevice u BiH

KAD JE KAMEN, RADNIČKI HLJEB

ANALIZA SLUČAJA: Granit u stečaju

Autori: Amer Zgorčić, Alen Proho i Adis Zukić

KAD JE KAMEN, RADNIČKI HLJEB

ANALIZA SLUČAJA: Granit u stečaju

Izdavač: Forum Lijeve Inicijative, Kemala
Kapetanovića 17, 71 000 Sarajevo, Bosna i
Hercegovina.

Urednica: Emina Abrahamsdotter
Autori: Amer Zgorčić, Alen Proho i Adis Zukić
DTP: Jasna Talović
Datum: Oktobar, 2016.

Kroz seriju seminara pod nazivom «Put progresivne ljevice u BiH» ima za cilj dati stvaralački doprinos obnovi, preobražaju i razvoju socijaldemokratske političke misli i djelovanju kroz razgovor, kritička promišljanja i razmjenu mišljenja svih relevantnih društvenih aktera. Želimo kroz otvoren i konstruktivan dijalog definisati političko-ideološki okvir za progresivno djelovanje ljevice iznalaženjem rješenja za goruće probleme i izazove sa kojima se susreću radnici i radnice, a koji stvaraju sve veće nejednakosti, podijeljenost, siromaštvo i društvenu isključenost. Posvećeni smo oblikovanju modernih i razvojnih javnih politika u oblastima ekonomije i rada zasnovanih na jačanju ekonomske demokratije, dostojanstvenim platama i uslovima rada i radničkoj participaciji.

Posjeti nas: www.radnici.ba

Sadržaj

1. Granit kao zaštitni znak Jablanice: Neki opći podaci	3
2. Uvodne napomene	5
3. Granit pred privatizaciju (1995.-2001.)	5
4. Privatizacija (2001.-2004.)	6
5. Granit nakon privatizacije (2004.-2009.)	8
6. Stečaj (2009.-2015.)	9
7. Uloga SDP-a	12
8. Važni dokumenti	14
9. Finansijski aspekti problema	19

1. granit kao zaštitni znak Jablanice:

Neki opći podaci

Granit d.d. Jablanica je firma koja se bavi eksploatacijom i preradom granita (gabra) već skoro 100 godina. Čvrstoča Jablaničkog kamena garantuje mu primjenu u svim vrstama građevinskih objekata, a mineralni sastav, ujednačenost tvrdoće sastojaka, kao i dekorativne osobine čine ga univerzalno primjenjivim u arhitekturi. Mineralni sklop, ujednačenost tvrdoće minerala omogućava kamenu perfektnu polituru i visok sjaj. Znanje o kamenu i majdanima samo za sebe ne znači mnogo, ukoliko se ne upotpuni njegovom primjenom u skulptorskim i arhitektonskim ostvarenjima.

Gdje se sve nalaze zgrade, monumentalne skulpture i popločane ulice i trgovi od kamena granita iz Jablanice, malog grada u Hercegovini smještenog na samom kanjonu Neretve, stisnutog između Prenja i Čvrsnice, danas je gotovo nemoguće utvrditi. Zgrada bečke Opere, Akademija nauka u Moskvi ili Gradska vijećnica u Berlinu samo su neki od značajnijih objekata koje krasi naš kamen. Mnogi danas Jablanicu i prepoznaju po granitu, popularnom "gabru", neobičnom tvrdom crnom vulkanskom kamenu, koji je našao svoje mjesto diljem Europe, Amerike i Australije. Ako se pitate što je razlog tomu, odgovor je dao i veliki svjetski umjetnik Ivan Meštrović koji je za jablanički granit kazao da je "neuništiv, vječan i trajniji od bazaltnih spomenika Nubije i Egipatskih piramida". Meštrović je od crnog jablaničkog granita napravio čuveni spomenik Neznanom junaku na Avali u Beogradu. Upravo taj projekt iz 1935. bio je prvi veliki posao za istoimenu industriju Granit.

Vrijednost ovoga kamena, za kojeg kažu da ne zna za Zub vremena, nije prepoznao samo Meštrović, nego i druga velika imena skulpture i arhitekture, kao što su Dušan Džamonja, Bogdanović, Kranjc i drugi. Kao simbol vječnosti, ovim je kamenom popločan i plato ispred zgrade Ujedinjenih naroda u New Yorku.

Upoznavši kvalitetu ovoga granita mnogi arhitekti, urbanisti, kipari i svi oni koji znaju što je kamen, osigurali su ljepotu i monumentalnost mnogobrojnim

Mehanička i hemijska svojstva jablaničkog granita-gabra
Mechanical and Chemical Characteristics of Jablanica gabbro

Mehaničko-fizička svojstva „Gabro“ JABLJANICA

1. ČVRSTOĆA NA PRITISAK	
a) u suhom stanju	max 210,5 MPa min 183,8 MPa sred 198,4 MPa
b) u vodomzasićenom stanju	max 209,5 MPa min 173,7 MPa sred 191,2 MPa
c) nakon smrzavanja	max 204,3 MPa min 176,1 MPa sred 188,6 MPa
2. ČVRSTOĆA NA SAVIJANJE	max 24,65 MPa min 20,30 MPa sred 22,18 MPa
3. OTPORNOST NA HABANJE	9,68 cm ³ /50 cm ²
4. UPIJANJE VODE	0,13 %
5. POSTOJANOST NA MRAZU	postojan
6. ZAPREMIINSKA MASA	2973 kg/m ³
7. GUSTOĆA	2985 kg/m ³
8. STEPEN GUSTOĆE	99,61 %
9. POROZNOST	0,39 %
10. POSTOJANOST NA Na₂SO₄	postojan

HEMISKA ANALIZA GABRA

SiO ₂	48,70	45,78	47,25
TiO ₂	0,96	0,35	1,55
Al ₂ O ₃	10,30	11,17	17,27
CrO ₃	-	0,04	-
Fe ₂ O ₃	3,30	2,35	6,95
FeO	5,19	9,24	6,33
MnO	-	0,24	0,05
MgO	5,76	17,78	4,64
CaO	11,51	10,02	10,83
Na ₂ O	3,32	1,89	8,50
K ₂ O	0,74	0,20	0,76
P ₂ O ₅	0,29	0,23	0,04
H ₂ O	0,43	0,21	0,30
H ₂ O	0,85	0,58	0,47
Cl	0,04	0,06	trace
Suma	100,22	100,15	99,44

Mechanical and physical traits „Gabro“ JABLJANICA

1. STRENGHT UNDER PRESSURE	
a) dry	max 210,5 MPa min 183,8 MPa mean 198,4 MPa
b) water saturated	max 209,5 MPa min 173,7 MPa mean 191,2 MPa
c) after freezing	max 204,3 MPa min 176,1 MPa mean 188,6 MPa
2. STRENGHT AT BENDING	max 24,65 MPa min 20,30 MPa mean 22,18 MPa
3. RESISTANCE AGAINST ABRASION	9,68 cm ³ /50 cm ²
4. WATER ABSORBTION	0,13 %
5. RESISTANCE TO FROST	resistant
6. WEIGHT BY VOLUME	2973 kg/m ³
7. SPECIFIC WEIGHT	2985 kg/m ³
8. DENSITY	99,61 %
9. POROSITY	0,39 %
10. RESISTANCE IN Na₂SO₄	resistant

CHEMICAL ANALYSIS OF GABRO

SiO ₂	48,70	45,78	47,25
TiO ₂	0,96	0,35	1,55
Al ₂ O ₃	10,30	11,17	17,27
CrO ₃	-	0,04	-
Fe ₂ O ₃	3,30	2,35	6,95
FeO	5,19	9,24	6,33
MnO	-	0,24	0,05
MgO	5,76	17,78	4,64
CaO	11,51	10,02	10,83
Na ₂ O	3,32	1,89	8,50
K ₂ O	0,74	0,20	0,76
P ₂ O ₅	0,29	0,23	0,04
H ₂ O	0,43	0,21	0,30
H ₂ O	0,85	0,58	0,47
Cl	0,04	0,06	trace
Total	100,22	100,15	99,44

u svijetu poznatim objektima, osim onima nabrojenim na početku teksta, i zgradi pravosuđa u Budimpešti, velikom kompleksu hotela na Jalti, pošti i željezničkoj stanici u Sarajevu itd. Ovaj kamen uljepšava trgrove Zagreba, Beograda, Budimpešte, Moskve, Beča.

Od njega su napravljeni plato KSC "Skenderija" u Sarajevu, glavna ulica Knez Mihajlova u Beogradu (Srbija), Hotel Hayat u Beogradu, Sportski centar "Cibona" u Zagrebu (Hrvatska), "Trg bana Jelačića", "Trg Burze" i "Trg Austrije" u Zagrebu (Hrvatska), "Trg A. Starčevića" u Osijeku (Hrvatska), ulice Titova

i Ferhadija, kao i trg ispred Skupštine BiH u Sarajevu, trg i pješački prolazi u Nišu (Srbija), pješačka zona u Zrenjaninu (Srbija), pješačke zone i trgovi u Kragujevcu (Srbija), metro u Budimpešti (Mađarska), Hotel "Bristol" u Mostaru... Među brojnim spomenicima koji su napravljeni od granita su Njegošev mauzolej na Lovćenu (Crna Gora), Spomen-park "Vraca" u Sarajevu, Spomenik "Popina" u Kraljevu (Srbija)... Na prostorima regije skoro je nemoguće pronaći uređeno groblje bez spomenika izrađenog od jablaničkog granita.

2. Uvodne napomene

Prelazak iz socijalističkog samoupravnog sistema, na sasvim suprotan, kapitalistički sistem i slobodno tržište, u Bosni i Hercegovini je nakon ratnih dešavanja predstavljao najveći problem s kojim se susrela naša zemlja.

Eufemizam „tranzicija“ sinonim je za pretvorbu društvene imovine u privatnu, uspostavu vladavine prava i demokratskih vrijednosti. Poslijeratno bosanskohercegovačko društvo utemeljeno na korupciji, nepotizmu i vladavini nacionalnih elita, umnogome je bilo nespremno za ovaj preobražaj.

Obzirom da i sama ustavna struktura naše zemlje predstavlja institut „sui generis“, time je čin pretvorbe društvenog u privatno vlasništvo, neminovno značio višestruke probleme u svim tranzicijskim procesima.

Gotovo da ne postoji teritorijalna jedinica u našoj zemlji koja nije osjetila sve zamke privatizacijske politike i reperkusije tranzicije.

Većina problematičnih privatizacija obavijene su velom tajne, sumnji, slutnji i intriga, dakle čitav jedan haos u kojem su profitirali pojedinci uz jasno i tačno oprobane recepte u svim zemljama nastalim raspadom „Istočnog bloka“, zemlje koje su praktično preko noći morale premostiti preduboki jaz između društvenog i privatnog.

Loša sistemska rješenja u Bosni i Hercegovini bila su preduslov za pljačku brojnih firmi i prirodnih bogatstava.

Forum sindikalnih aktivista i aktivistica OO SDP BiH Jablanica (u daljem tekstu FSA), se izradom ovog argumentacijskog kartona, a u svrhu zaštite istine kao najvećeg ideala kojem teži svako slobodoumno društvo, posvetio analizi preduzeća „Granit d.d. u stečaju“ čija je sudbina još uvijek krajnje neizvjesna, a od čije sudbine zavise i sudbine ne samo njenih

zaposlenika, već i većeg dijela stanovnika naše opštine, s obzirom da je „Granit“ uz hidroenergetski potencijal, stub i oslonac Jablaničke privrede.

Ovaj dokument je izrađen za potrebe informisanja članova SDP BiH, s obzirom da se pitanjem i problemima „Granita“ konstantno špekuliše s najraznovrsnijim ciljevima, uključujući dugoročne, ali i dnevnapoličke.

Ukoliko se ukaže potreba koju iskažu Partijski organi, ovaj dokument se može koristiti i u druge svrhe, odnosno za potrebe ne samo članstva, već i šire zajednice kao adekvatan politički argument.

Svi podaci izneseni u ovom argumentacijskom kartonu zasnovani su na precizno određenim dokumentima, čija je istinitost dokumentovana od strane organa koji su ih donosili i kao takvi su vrlo lako provjerljivi. Za izradu ovog argumentacijskog kartona korišten je obiman materijal koji uključuje političke i pravosudne odluke i rješenja.

Sadržaj dokumenta je poredan hronološki, a u izradi su korišteni općeshvatljivi termini i jednostavne rečenice konstrukcije, pri čemu je za svaku pravosudnu ili političku odluku naveden njezin donosilac, odnosno broj akta ili dokumenta.

3. Granit pred privatizaciju (1995.-2001.)

Ovaj argumentacijski karton nema za cilj komparaciju s vremenima u kojim je ovo preduće poslovalo sa konstantnim rastom, kako broja zaposlenih, tako i rastom kapitala i vrijednosti firme, ali valja napomenuti kako je Granit 80-ih godina prošlog stoljeća zapošljavao skoro 1000 radnika sa redovnim i relativno visokim ličnim dohocima.

Danas, kada je situacija daleko od navedene i kada je „Granit“ daleko od svojih nekadašnjih poslovnih kapaciteta i dostignuća, sasvim sigurno vrijedi razotkriti uzroke koji su firmu obezvrijedili, osiromašili i doveli u skoro bezizalazan položaj, čime su najdirektnije oštećeni radnici i stanovnici jablaničke općine.

Političkanestabilnostuzrokovanaratom,teneštokasnije donošenjem i primjenom najprije Washingtonskog, pa Daytonskog mirovnog sporazuma, bila je jedan od ključnih faktora i pretpostavki za otpočinjanje postupka privatizacije društvenih dobara i firmi koje su do tada bile u isključivoj nadležnosti zajednice, dakle, samoupravnog sistema.

Granit, ni kao resurs, ni kao preduzeće u proteklom ratu nije doživio značajnije ratno uništavanje, otimanje ili gubitak svoje imovine uslijed ratnih razaranja. Veći dio postrojenja uglavnom je ostao van domašaja ratnih razaranja. Tako da se kada su gubici u pitanju, može konstatovati da je „Granit“ pretrpio gubitak tržišta, što se međutim veoma brzo moglo korigovati, s obzirom na nesumnjiv kvalitet jablaničkog kamena i brand koji „Granit“ i kao resurs i kao preduzeće, nesumnjivo jeste.

Odmah po završetku rata „Granit“ je polako otpočinjao sa novim poslovnim aranžmanima. U prvim postratnim godinama titular vlasništva bila je država, u „Granitovom“ slučaju, Općina Jablanica.

Sve do 2001 godine „Granit“ je poslovalo, bilježio konstantan rast proizvodnje i zapošljavao nešto više od 300 ljudi.

2001 godine „Granit“ prvi put postaje predmetom političkih, u ovom slučaju pokazaće vrijeme, veoma štetnih političkih odluka. Od tada je praktično počela agonija nekadašnjeg giganta, agonija radnika, agonija kojoj se ni danas, zahvaljujući prvenstveno djelovanju politike i pravosuđa, ne nazire kraj.

Argumentacijski karton će hronološki poredati i

obraditi najvažnije političke i pravosudne odluke od 2001 godine do danas, koje su svojom praktičnom primjenom „Granit“ dovele u stanje haosa i beznađa.

4. Privatizacija (2001.-2004.)

Ključni događaji:

1. 2001. godine Vlada HNK donosi Odluku o proglašenju „Granita“ preduzećem od Kantonalnog značaja
2. Imenovana nova uprava, imenovan direktor Muhamed Marić
3. „Granit“ odustaje od exploatacionog prava u majdanu „Findik“, a Vlada HNK dodjeljuje exploataciono pravo firmi „Gabrolit“, čiji je direktor predsjednik UO „Granita“
4. Načelnik općione Jablanica, Enes Baljić (SDP), traži od Federalne Vlade da „Granit“ bude preduzeće od posebnog značaja za Federaciju. Vlada Federacije proglašava „Granit“ preduzećem od posebnog značaja za Federaciju, a uprava Granita na čelu s Marićem sprovođenje ove odluke sprječava organizacijom štrajkova i blokadom saobraćajnica.
5. 31. maja 2004 godine „Granit d.d.“ Jablanica je privatiziran Ugovorom o kupoprodaji dionica
6. Medijska podrška novoj upravi i medijska blokada općinskih organa vlasti

a)

Prve naznake da se preduzeću ne piše dobro i da postoje lobiji koji imaju nečasne namjere, dogodile su se 2001. godine kada Vlada HNK skupa sa Agencijom

za privatizaciju HNK, priprema i realizuje plan kojim općina Jablanica gubi sve ingerencije nad „Granitom“. Naime, odlukom Vlade HNK „Granit“ je postao preduzeće od posebnog značaja za Hercegovačko-Neretvanski kanton, čime ingerencije nad preduzećem preuzima Kantonalna vlast.

Odmah potom, Vlada HNK kao titular vlasništva imenuje novu upravu preduzeća.

Zakonodavna i izvršna vlast u Jablanici, predvođena načelnikom općine Enesom Baljićem (SDP), žestoko se usprotivila odlukama Vlade HNK. U vrijeme uvođenja novoimenovane uprave u preduzeće, OV Jablanica je bilo u cijelodnevnom zasjedanju, donešen je niz zaključaka i akata, čime se pokušao osporiti navedeni potez Vlade HNK, koji međutim nisu ostvarili željene i značajnije pravne efekte.

Također, općinske vlasti nisu imale ni podršku medija, što je dodatno otežavalo pokušaj da se ospore odluke Vlade HNK, a istovremeno je Vlada HNK imala medijski vjetar u leđa za sprovođenje svojih namjera.

Bitno je istaknuti da su sve političke partije koje su djelovale u radu OV Jablanica imale jedinstven stav po ovom pitanju. Svi kasniji potezi političkih subjekata će se značajno razlikovati, pri čemu će određeni politički subjekti konstantno izbjegavati odgovornost, drugi širiti dezinformacije i unositi haos, treći se ponašati kao da se ništa ne događa, dok će SDP uz nekoliko loših političkih procjena, konstantno pokušavati pronaći put i način da pomogne ovom preduzeću, angažujući svoje resurse i ljudske kapacitete da se napokon radnicima kaže istina, donese pravda i stvore uslovi za samoodrživost i nesmetano funkcionisanje preduzeća.

Da „Granitu“ slijedi sudbina mnogih uprpaštenih firmi dalo se naslutiti već po prvim potezima nove uprave i direktora Muhameda Marića. Odmah po preuzimanju dužnosti, Marić kao direktor „Granita“ donosi odluku prema kojoj „Granit“ odustaje od exploatacionog prava u majdanu „Findik“. Nedugo

zatim exploataciono pravo nad ovim majdanom Vlada HNK dodjeljuje preduzeću „Gabrolit“, čiji je direktor i osnivač istovremeno bio i predsjednikom Upravnog odbora „Granita“.

Sve ove radnje bile su usmjerenе ka slabljenju preduzeća i pripremama za njegovu privatizaciju. Preduzeće je pored ovoga konstantno zaduživano, uzimani su krediti, a imovina „Granita“ je skoro u pravilu bila založena pod hipoteku. Ista praksa će biti nastavljena sve do proglašenja stečaja.

Načelnik općine Jablanica Enes Baljić (SDP), je s ciljem zaštite preduzeća, uputio prijedlog Vladi Federacije, sa Premijerom Alijom Behmenom (SDP) na čelu, da „Granit“ proglaši preduzećem od federalnog značaja, što se na kraju i dogodilo. Vlada FBiH, proglašila je Granit preduzećem od posebnog značaja za Federaciju, međutim Vlada FBiH nikada nije dovršila ove procese, niti imenovala novu upravu, jer su Marić i Uprava „Granita“ na svaki pokušaj Vlade odgovarali organizovanjem štrajkova i blokadom saobraćajnica. Nastavljena je medijska podrška potezima Marićevog menadžmenta.

31. maja 2004. godine od strane Ortačke grupe privatiziran je „Granit d.d.“ Jablanica, Ugovorom o kupoprodaji dionica, pri čemu je nadležnost za provođenje Ugovora prešla na Agenciju za privatizaciju HNK. Ovim činom je zatvoren jedan dio procesa u „Granitu“, procesa osmišljenog sa samo jednim ciljem, njegovom konačnom likvidacijom.

b)

Političke stranke i njihova stajališta u ovom periodu u odnosu na probleme u „Granitu“ su bila nedvosmislena. S jedne strane sumnjava politika je beskrupulozno osmisnila i provela svoj plan preuzimanjem „Granitovih“ resursa. S druge strane, ostali politički subjekti zasupljeni u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti

Općine imale su jedinstven stav, stav dijametalno suprotan stavu i planovima direktora Marića i Uprave na čijem se čelu nalazio.. Tu se prije svega misli na SDP, SDA, odnosno na manje stranke poput GDS-a i Liberala. U narednom periodu samo će SDP ostati dosljedan stalnoj i višegodišnjoj borbi za „Granit“. Stranka za BiH će se pocijepati na lobije i interesne grupe, pa će naredni period karakterisati sukob na stranačkim, i unutarstranačkim lobijima. SDA će biti nijemi posmatrač, što će pravdati nedostatkom ingerencija, te će kod donošenja odluka bitnih za opstanak „Granita“ djelovati fatalno po opstanak preduzeća, o čemu će više riječi biti kasnije.

5. Granit nakon privatizacije (2004.-2009.)

Ključni događaji:

1. Konstantno kreditno zaduživanje „Granita“
2. Neispunjavanje obaveza iz Ugovora o kupoprodaji dionica
3. Tužba Agencije za privatizaciju HNK Općinskom sudu Mostar
4. Stvaranje fiktivnih dugova
5. Pripreme preduzeća za neosnovano proglašenje stečaja
6. Uloga pravosudnih organa

Vremenski period od dana preuzimanja državnog kapitala od strane „Ortačke grupe“ posredstvom Ugovora o kupoprodaji dionica kod Agencije za privatizaciju HNK, karakteriše neispunjavanje obaveza iz Ugovora, pri čemu je nastavljeno kreditno zaduživanje i stavljanje imovine „Granita“ pod

hipoteku. Sve češća su kašnjenja u isplati plata i drugih obaveza iz radnog odnosa. Raste nezadovoljstvo radnika. Dugovi prema državi, poreski i dugovi po osnovu doprinosa na koncu su dosegli iznos od 8 miliona KM.

Podjela na frakcije i interesne grupe unutar pojedinih stranaka, rezultirale su time da je posljedice trpio „Granit“ i njegovi radnici.

18. maja 2007. godine Agencija za privatizaciju HNK nakon nekoliko upozorenja podiže tužbu protiv novog vlasnika „Ortačke grupe“ kod mjesno nadležnog Općinskog suda Mostar, a zbog neispunjenja ugovornih obaveza kao i zbog niza radnji štetnih po preduzeće, te tužbenim zahtjevom traži raskid Ugovora.

5. novembra 2008. godine nelegalni Nadzorni odbor (koji je smijenjen dva mjeseca ranije) saziva 7 (sedmu) Skupštinu dioničara „Granita“ koja se treba održati **4. decembra 2008.** godine, na čijem dnevnom redu se našlo nekoliko tačaka, a između ostalih i tačke koje se odnose na izmjene Stauta, izmjena punog i skraćenog naziva Društva, kao i izmjena sjedišta Društva.

Kao što je već rečeno ova nelegalno sazvana Skupština je održana **4. decembra 2008.** godine, uprkos tome što je Agencija za privatizaciju tražila otkazivanje Skupštine, zbog toga što je imenovan novi Nadzorni odbor, iz čega slijedi da je Skupštinu sazvao organ koji nije ovlašten na poduzimanje ovakvih radnji, kao i zbog toga što je nemoguće vršiti bilo kakve izmjene i radnje bez saglasnosti nadležne Agencije, u slučaju „Granita“, Agencije za privatizaciju HNK.

Ovom Skupštinom otvoren je drugi dio kriminalnog procesa u „Granitu“.

Agencija za privatizaciju HNK je obavijestila Komisiju za vrijednosne papire FBiH i zahtjevala poduzimanje radnjih iz nadležnosti Komisije, a također je upozoren Općinski sud Mostar na nezakonito donošenje Odluke o izmjeni Statuta „Granit d.d.“ Jablanica, te je Agencija

od Suda zahtjevala da ne postupi po Zahtjevu za promjenama u registru, jer su iste donešene na nelegalan način.

Da se uprava „Granita“ na čelu sa Muhamedom Marićem sprema lažirati stečaj moglo se naslutiti **14.07.2009.** godine kada Marić podnosi Općinskom sudu Sarajevo, Zahtjev za preregistraciju Društva. Postavlja se pitanje, kako je Marić uspio upisati firmu u registar Suda u Sarajevu ako nije dostavio potvrdu o ispisu iz Općinskog suda Mostar, odnosno ako je navedenu potvrdu dostavio, kako je Općinski sud u Mostaru, uprkos upozorenjima, Mariću ovu potvrdu i izdao?

Ipak, uprkos svim upozorenjima, te uprkos činjenici da je tužba protiv „Ortačke grupe“ već dvije godine bila na Općinskom sudu Mostar, Marić uspijeva preregistrovati Društvo.

29.09.2009. godine Općinski sud Sarajevo, izdaje Rješenje o registraciji kojim se vrši promjena sjedišta i imena „Društvo za exploataciju i obradu ukrasnih granita i mermera „Granit“ d.d. Jablanica“ ulica Željeznička br. 15, u „Društvo za eksploraciju i obradu ukrasnih granita i mermera „Granit Jablanica“ dioničko društvo Sarajevo, ulica Fra Andjela Zvizdovića 1B6/08, Sarajevo, Sarajevo-Centar“¹.

Pitanje je zašto je prekršen Zakon o registraciji poslovnih subjekata FBiH. (Član 7, član 22, član 23, član 34, član 46, član 53, član 54, član 55).

6. Stečaj (2009.-2015.)

Ključni događaji:

1. Podizanje zahtjeva za otvaranje stečaja
2. Raskidanje Ugovora o privatizaciji sa Ortačkom
3. Komisija za vrijednosne papire prenosi vlasništvo

sa Ortačke grupe na Vladu HNK

4. Sud Bosne i Hercegovine donosi rješenje o mjerama obezbjeđenja imovine „Granita“ do okončanja krivičnog postupka protiv optuženih u predmetu „Granit“

U drugoj polovini oktobra 2009. godine, tačnije 22. X 2009. godine, predlagač dužnik „Društvo za eksploraciju i obradu ukrasnih granita i mermera „Granit Jablanica“ dioničko društvo Sarajevo, ulica Fra Andjela Zvizdovića 1 B6/08, Sarajevo, Sarajevo-Centar“, podnosi prijedlog Općinskom sudu Sarajevo da se nad njim kao dužnikom, otvori stečajni postupak.

Podnošenje ovog prijedloga jasno daje do znanja da je preregistracija društva imala samo jednu svrhu, pokretanje stečaja. Općinski sud Sarajevo je na osnovu ovog prijedloga saslušao predlagača Muhameda Marića, te donio Rješenje o pokretanju postupka kojim se utvrđuje postojanje uslova za otvaranje stečajnog postupka i pri tome imenovao privremenog stečajnog upravnika Biber Refika koji je 23.12.2009. godine sačinio Izvještaj i podnio ga sudu.

24.11.2009. godine Kantonalnom tužilaštvu HNK obratila se Agencija za privatizaciju HNK i podigla krivičnu prijavu protiv Muhameda Marića tereteći istog za počinjenje krivičnih djela iz člana 229. i 230. Zakona o krivičnom postupku FBiH. Odmah potom 20. januara 2010. godine Agencija za privatizaciju HNK je podnijela Sudu Zahtjev za poništenje rješenja o otvaranju predstečajnog postupka.

Medutim, već 27.01.2010. godine Općinski sud Sarajevo donosi Rješenje o otvaranju stečajnog postupka ostavljajući pri tome mogućnost žalbe samo i isključivo stečajnom dužniku. (Rješenje br. 65 O St 115069 09 St)

Općinski sud u Mostaru 22.03.2010. godine donosi po tužbi Agencije za privatizaciju, presudu kojom

se raskida Ugovor sa Ortačkom grupom, te se ovom presudom 67% kapitala vraća državi. (Presuda br. 07 58 P 025606 07 P).

11 maja 2010. godine Kantonalni sud u Sarajevu donosi Rješenje (Br. 009-0-Reg-006074-10-PŽ) kojim se poništava ranije Rješenje o preregistraciji Granita i predmet se vraća prvostepenom, u osnovu slučaju Općinskom sudu Sarajevo na ponovno postupanje. Bez obzira na to Sud i dalje postupa u stečaju te vrši promjenu stečajnog upravnika, a novim rješenjem za stečajnog upravnika imenuje se Abdulaziz Mahmutović.

07.06.2010. godine Općinski sud u Sarajevu donosi novo Rješenje broj 065-0-Reg-10-001695, kojim se postupak preregistracije pokrenut pred ovim Sudom od strane Marić Muhameda, prekida do okončanja postupka u Mostaru, a vezano za tužbu Agencije za privatizaciju HNK u vezi vraćanja kapitala državi i raskida ugovora sa „Ortačkom grupom“.

Već 16.06.2010. godine – Agencija za privatizaciju HNK podnosi Općinskom суду u Sarajevu Zahtjev za prekid stečaja prilažeći dokaze i potrebnu dokumentaciju koja jasno ukazuje da je u pitanju kriminalno djelo i lažni stečaj zbog sticanja protupravne koristi.

Međutim, promptno, već **23.06.2010.** godine – Predsjednik Općinskog suda u Sarajevu, Goran Salihović, odbija zahtjev Agencije za privatizaciju HNK pozivajući se isključivo na Zakon o stečajnom postupku, a zanemarujući ostale zakone i pozitivnu pravnu praksu.

Jedan od važnijih datuma jeste i **27.07.2010.** godine kada Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine proglašava nadležnim Općinski sud Sarajevo po pitanju nadležnosti u stečajnom postupku.

26.8.2010. godine – Odluka o vraćanju kapitala državi od 22.03.2010. postaje pravosnažna, a Općinski sud Mostar klauzulu pravosnažnosti je utvrdio 15.10.2010. godine

15.10.2010. godine – Donesene su dvije važne sudske odluke i to jedna u Mostaru, a druga u Sarajevu. Općinski sud u Mostaru potvrđio je pravosnažnost presude od **22.03.2010.** godine i sa njom pravosnažno raskinuo ugovor sa ranijim vlasnikom 67% dionica Granita i vratio ih državi. Drugu važnu odluku donio je Općinski sud u Sarajevu u ponovljenom postupku kojom se briše upis u registar suda od 29.09.2009. godine i postupak po zahtjevu predlagatelja (Marić Muhameda od 14.07.2009. godine) se prekida do donošenja presude na sudu u Mostaru.

Na rješenje je ostavljena mogućnost žalbe u roku od 8 dana od prijema istog. Međutim rješenje se objavljuje tek u Službenim novinama FBiH br. 46/11 od 27.07.2011. godine tj. 10 mjeseci kasnije, a poslan je 29.06.2011. godine. Po dostupnim informacijama koje su neprovjerene na rješenje se žalio Marić Muhamed koji na to nije imao pravo po Zakonu o parničnom postupku. Član 213. tačka 3. Zakona o parničnom postupku kaže:

“(3) Žalba je nedopuštena ako je žalbu podnijela osoba koja nije ovlaštena za podnošenje žalbe, ili osoba koje se odrekla ili je odustala od žalbe, ili ako osoba koja je podnijela žalbu nema pravnog interesa za podnošenje žalbe.”

Marić Muhamed u momentu podnošenja žalbe je bio osoba koja je izgubila svaku aktivnu legitimaciju da podnese žalbu, jer po presudi od 15.10.2010. godine Marić Muhamed je toga dana prestao da ima bilo kakvu pravnu vezu sa Granitom osim tužbi koje mu slijede ili koje su već u toku. Ostaje također nejasno zbog čega i zašto je sud čekao ovoliko dugo na objavu rješenja u službenim novinama, kao i zašto to rješenje još uvijek nije pravomoćno ukoliko je jedina osoba koja se žalila na njega Marić Muhamed, što se sa sigurnošću u ovom momentu ne može da se tvrdi, ali može da se sa velikom sigurnošću pretpostavi.

Ono čega se svi stanovnici općine Jablanica svakako sjećaju, a napose radnici „Granita“ uslijedilo je

18.10.2010. godine kada MUP HNK, a na insistiranje stečajnog sudije Hakije Zajmovića, nasilnim putem uvodi stečajnog upravnika Mahmutović Abdulaziza u Granit i tom prilikom je povrijeđeno više desetina građana i policajaca.

21.10.2010. godine Vlada HNK donosi Zaključak kojim prihvata vlasništvo nad 67% kapitala u „Granit“ d.d. Jablanica, ali i svu odgovornost za taj kapital prebacuje na Općinski sud u Sarajevu, stečajnog sudiju i stečajnog upravnika.

22.10.2010. godine – Sud Bosne i Hercegovine, uvažavajući prijedlog Tužilaštva BiH br. KT 51/10, a u vezi krivičnog postupka koji se protiv osumnjičenih Marić Muhameda, Omerika Mirsada, Teletović Nijaza i Delić Nedžada vodi pred Sudom BiH, donosi Rješenje br. S1 2 K 002597 Krn 2, kojim se određuje niz mjera obezbjeđenja u vezi imovine Granit d.d. Jablanica sa rokom trajanja do okončanja krivičnog postupka pred Sudom BiH. Ono što je značajno i veoma važno primjetiti je to da Sud BiH u svom rješenju govori o „GRANIT“ D.D. JABLICA, a ne o „GRANIT JABLICA“ D.D. SARAJEVO ili „GRANIT JABLICA“ D.D. SARAJEVO U STEČAJU.

U obrazloženju ovog rješenja daju se navodi Tužilaštva BiH o štetnim ugovorima, kriminalnim radnjama i svim drugim protivzakonitim aktivnostima koje su gore pobrojani osumnjičeni i druga lica počinili tokom niza godina u „GRANIT“ d.d. Jablanica, a po navodima Tužiteljstva BiH.

28.10.2010. godine Agencija za privatizaciju HNK obavještava Vladu HNK da je 67% dionica preduzeća „Granit“ d.d. Jablanica vraćeno u njenu nadležnost i traži da Vlada HNK imenuje Upravni odbor i direktora preduzeća. Agencija također ističe da će time da se steknu uslovi da Vlada HNK povuče „Prijedlog za otvaranje stečaja“.

29.10.2010. godine Rješenjem br 065-0-Reg-10-001890 Općinski sud Sarajevo, po sudiji Subhiji

Hodžić, upisuje stečaj u sudske registre, uložak br. 1-2187. Ostaje pitanje kako je moguće da isti sudija 14 dana nakon Rješenja o brisanju preduzeća iz registra, stečaj nad tim istim preduzećem upiše u registar???

8.11.2010. godine Sud Bosne i Hercegovine radi dopunu svog Rješenja br. S1 2 K 002597 Krn 2 od 22.10.2010. godine i to radi dopunu tačke IV na način da se dozvoljava lagerovanje novostvorene vrijednosti koja mora biti jasno odvojena od vrijednosti koja je predmet mjera obezbjeđenja.

Tim rješenjem Sud BiH dozvoljava stvaranje nove vrijednosti u „Granit“ d.d. Jablanica

3.12.2010. godine Registrar vrijednosnih papira FBiH, a u skladu sa odlukama suda, prenosi vlasništvo nad 67% dijomica „Granit“ d.d. Jablanica sa „Ortačke grupe“ na Vladu HNK

14.12.2010. godine Agencija za privatizaciju HNK obavještava Vladu HNK da su dionice i službeno upisane i zahtjeva od Vlade da održi Skupštinu dioničara i imenuje upravne organe društva.

12.01.2011. godine Agencija za privatizaciju HNK ponovo od Vlade HNK traži sazivanje Skupštine društva.

25.04.2011. godine Općinski sud u Sarajevu upisuje imenovanje stečajnog upravnika Mahmutović Abdulaziza u sudske registre, a po odluci od 18.05.2010. godine. Opet se postavlja pitanje kako je moguće upisati u sudske registre bilo šta vezano za pravni subjekt koji NE POSTOJI.

18.05.2011. godine Grupa dioničara (14,4382%) održava Vanrednu Skupštinu dioničara „Granit“ d.d. Jablanica i na njoj smjenjuje stari i imenuje novi Upravni odbor „Granit“ d.d. Jablanica.

01.06.2011. godine Nakon održane Skupštine, stečajni upravnik podnosi krivičnu prijavu Kantonalnom

tužilaštvu Mostar – Područno tužilaštvo Konjic, protiv više lica iz grupe radnika „Granit“ d.d. Jablanica koji odbijaju priznati stečaj i njihovih saradnika, a vezano za lažno predstavljanje, krađe i druga kriminalna djela.

01.09.2011. godine Sud BiH donosi novu dopunu Rješenja br. S1 2 K 002597 Krn 2 i to na način da se tačka IV dopunjaje ponovno sljedećim tekstrom:
„Sva finansijska sredstva koja se ostvare u nastavku proizvodnje, potrebno je pohraniti na posebnom računu (koji će se nanovo otvoriti) i preko kojeg će se obavljati svo finansijsko poslovanje do okončanja krivičnog postupka“

12.09.2011. godine Stečajni upravnik, Mahmutović Abdulaziz, upućuje žalbu Sudu BiH na rješenje od 01.09.2011. godine.

28.09.2011. godine Sud BiH uvažava žalbe stečajnog upravnika te osumnjičenih Marić Muhameda i Delić Nedžada, te dio žalbe Teletović Nijaza i ukida svoje Rješenje od 01.09.2011. godine. U obrazloženju priznaje i stečaj nad preduzećem „Granit“ d.d. Jablanica iako nad tim preduzećem stečaj nikada nije otvoren nego nad pravno nepostojećim subjektom „Granit Jablanica“ d.d. Sarajevo.

25.10.2011. godine Sud BiH odbija kao neosnovan prijedlog Tužilaštva BiH broj KT – 51/10 kojim se traži dozvola za otvaranje posebnog računa i imenovanje v.d. direktora Društva „Granit“ d.d. Jablanica.

18.11.2011. godine Sud BiH obija žalbu Tužilaštva BiH na svoju odluku od 25.10.2011. godine

Uvezši o obzir gore navedene činjenice može se zaključiti da je na sceni zloupotreba doslovog i bukvalnog tumačenja zakona bez sveobuhvatnog sagledavanja situacije u „Granit“ d.d. Jablanica. Osumnjičena lica, na čelu sa Muhamedom Marićem, su iskoristila tzv. „rupe u zakonu“ i nedostatak koordinacije među sudovima kako bi pokrenula stečaj

u preduzeću. Iako formalno stečaj ima određena zakonska uporišta, koja opet s druge strane mogu angažmanom pravnih stručnjaka, biti ozbiljno dovedena u pitanje, sudovi ne mogu zanemariti motive pokretanja stečaja i održavanja ovakvog stanja na snazi, a iz svega što je poznato može se zaključiti da stečaj u ovom momentu omogućava osumnjičenim licima da kupe vrijeme i rasture firmu što im je i krajnji cilj kako bi od tog stečaja stekli protupravnu imovinsku i finansijsku korist.

Nadalje, posebno se problematičnim nameće zaključak da se sudovi ponašaju potpuno neadekvatno i kao sudovi različitih zemalja a ne kao sudovi iste zemlje i sudovi istog pravosudnog sistema.

Posljedice lažiranog stečaja su nesagledive. Preduzeće je onemogućno učestvovati na tenderima i drugim vidovima tržišne utakmice. Sudbina radnika je krajnje neizvjesna, kao i ishod svih procesa koji se vode pred nadležnim organima a odnose se na „Granit“

7. Uloga SDP-a

Kao što je već ranije rečeno SDP je u pitanjima koja se tiču ovog preduzeća imao konstantan i decidan stav. Kada su otpočeli problemi u Granitu, SDP je činio vlast u našoj općini, i bio dijelom široke koalicije „Alijansa za promjene“ na federalnoj i državnoj razini. Odmah po otpočinjanju ovih problema kadrovi SDP-a su se usprotivili željama pojedinaca koji su za „Granit“ imali plan koji je polučio rezultate koje imamo danas. Međutim, što zbog neuređenog sistema, što zbog niza drugih okolnosti SDP nije uspio u svojoj nakani da

„Granit“ sačuva od različitih lobija. Potom su uslijedile godine opozicionog djelovanja, pri čemu SDP nije imao kapacitet da barem pokuša spasiti preduzeće. Tek 2010 godine našom izbornom pobjedom naši imenovani i izabrani zvaničnici su došli u situaciju da

koliko-toliko pokušaju uticati na dešavanja u ovom preduzeću.

Prije svega treba napomenuti ulogu lokalne, Općinske organizacije SDP-a, kao i naših zvaničnika na višim nivoima vlasti. Najveći teret u je pri tome pao na Ministarstvo privrede HNK ministra Amera Zagorčića, kao i na ostale zastupnike u Vladi i Skupštini HNK koji su u različitim intervalima i na različite načine pokušali teško stanje u kojem se preduzeće nalazi. Pri tome je jako važno istaći i angažman potpredsjednika Federacije Svetozara Pudarića, ali je također nemoinovno napomenuti da je djelovanje bilo ograničeno jer većinu postupaka u Granitu vodi Općinski sud Sarajevo, na koji je nemoguće ostvariti bilo kakav politički uticaj.

Najvažnijim se pored niza ostalih, ističe pokušaj da se „Granitu“ dodjeli kredit Razvojne banke Federacije koji bi preduzeću omogućio brži oporavak, izlazak iz stečaja i nesmetano poslovanje. Međutim, ova inicijativa koju je Vladi HNK uputio resorni ministar Zagorčić, nije usvojena. Vlada HNK nije usvojila ovu inicijativu, pri čemu su ministri iz SDA bili protiv ovog prijedloga ministra Zagorčića. Ovaj čin koji je sasvim neshvatljiv u velikoj mjeri odslikava odnos ove stranke prema radnicima i problemima u kojim se jedno od najvažnijih jablaničkih preduzeća nalazi.

U prilogu ovom tekstu nalazi se Inicijativa, kojom se pokušalo pomoći preduzeću, a koja je ustvari podrazumijevala to da Vlada HNK bude garant preduzeću za kreditna sredstva od Razvojne banke Federacije.

8. Važniji dokumenti

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Hercegovačko-neretvanski kanton / županija
Ministarstvo privrede/gospodarstva

Bosnia & Herzegovina
Federation of Bosnia & Herzegovina
Herzegovina-Neretva Canton
Ministry of Economy

Broj: 07-01- /13
Mostar, 2013. godine

Hercegovačko-neretvanski kanton
Stručna služba Vlade

Predmet: Dostava prijedloga tačke dnevnog reda

Na osnovu člana 10. Poslovnika o radu Vlade Hercegovačko-neretvanskog kantona („Službene novine HNK”, broj: 8/04.1/05), za prvu slijedeću sjednicu Vlade predlažem da se u dnevni red uvrsti slijedeća tačka:

- **Prijedlog Zaključka kojim se podržava usvajanje reorganizacijskog stečajnog plana privrednog društva „Granit” d.d. Jablanica - u stečaju, te kojim se zadužuje Ministarstvo finansija da pokrene sve neophodne aktivnosti u vezi davanja garancije privrednom društvu „Granit” d.d. Jablanica - u stečaju, a za dobivanje kredita od Razvojne banke Federacije Bosne i Hercegovine u visini od 8.000.000,00 KM.**

S poštovanjem,

Ministar
Amer Zagorac

Prilog:
1. Tekst prijedloga Zaključka.

BiH Mostar, Husnje Repca bb
minprivreden@gmail.com
Tel/Fax: +387 36 551 069

E-mail:

Na osnovu Člana 39. Ustava Hercegovačko-neretvanskog kantona („Službene novine HNK“, broj: 2/98, 4/00 i 7/04), Skupština Hercegovačko-neretvanskog kantona na sjednici održanoj _____ donosi:

ZAKON

O POMOĆI U KONSOLIDACIJI PRIVREDNOG DRUŠTVA GRANIT D.D. JABLJANICA U STEČAJU

(u 67% vlasništvu Hercegovačko-neretvanskog kantona)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Predmet Zakona)

Ovim Zakonom uređuje se pravo eksplotacije arhitektonsko-gradevinskog kamenog gabra (granita), naknada za eksplotaciju, garancije za javne pozive i obaveze zaštite na radu privrednog društva Granit d.d. Jablanica u stečaju, Ulica Željeznička br.15, 88420 Jablanica, Bosna i Hercegovina, ID 4227228590001, PDV 2272285900001.

Član 2. (Značenje izraza)

Izrazi upotrijebljeni u ovom Zakonu imaju slijedeće značenje:

„Eksplotacija“ je vodenje mineralne sirovine iz ležišta, njena prerada i opremanjivanje;

„Naknada za eksplotaciju“ je naknada za pravo korištenja mineralne sirovine koja je predmet eksplotacije;

„Zaštita na radu“ je poduzimanje svih zakonom propisanih mjera u cilju zaštite života i zdravlja ljudi i obezbjedenja imovine;

„Garancija za javne pozive“ je garancija Vlade HNK, kan 67% vlasnika preduzeća da će Granit, kao eventualni odabrani ponuđač za izvođenje radova ili nabavku sirovine, izvršiti svoje obaveze predvidene javnim pozivima.

II PRAVA I OBAVEZE GRANIT D.D. JABLJANICA U EKSPLOATACIJI MINERALNE SIROVINE GABRA (GRANITA)

Član 3. (Eksplotacija mineralne sirovine arhitektonsko-gradevinskog kamenog gabra (granita))

- (1) Privrednom društvu Granit d.d. Jablanica u stečaju omogućava se eksplotacija i obrada arhitektonsko-gradevinskog kamenog gabra (granita) bez ugovora o koncesiji, a na

eksploatacionim poljima utvrđenim Rješenjem Ministarstva energije, rудarstva i industrije Federacije Bosne i Hercegovine, Broj: 09-18-381/99, izdatom u Mostaru 21.10.1999. godine.

- (2) Rješenje iz tačke (1) predstavlja važeći dokument - dozvolu za nesmetanu eksploataciju tokom važenja ovog zakona, osim ako istim nije drugačije određeno.

Član 4.

(Naknada za eksploataciju mineralne sirovine gabra (granita))

Naknada za eksploataciju iznosi 1,00 KM (jedna konvertibilna marka) po m³.

Član 5.

(Garancija za prijavu na javne pozive)

Ovim Zakonom daje se garancija Hercegovačko-neretvanskog kantona privrednom društvu Granit d.d. Jablanica u stečaju u svrhu prijava na javne pozive za dobavljače i izvođenje radova.

Član 6.

(Mjere zaštite na radu)

Privredno društvo Granit d.d. Jablanica u stečaju obavezno je pridržavati se svih zakonom propisanih mjera zaštite na radu.

Član 7.

(Izvještaj o eksploataciji mineralne sirovine)

Privredno društvo Granit d.d. Jablanica dužno je Vladi HNK dostavljati izvještaj o svom radu, količinama eksploatisanog kamena i svim drugim relevantnim podacima svakih 6 mjeseci.

III PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 8.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Hercegovačko-neretvanskog kantona“.

Član 9.

(Vrijeme važenja Zakona)

Ovaj Zakon važi do usvajanja stečajnog plana privrednog društva Granit Jablanica d.d. u stečaju, a najdalje 6 mjeseci od okončanja krivičnog postupka broj: S1 2 K 010279 12 K, koji se vodi pred Sudom Bosne i Hercegovine.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
HERCEGOVAČKO-NERETVANSKI KANTON
SKUPŠTINA

Broj:
Mostar,

PREDSJEDAVAJUĆI

Špago Šerif , s.r.

USTAVNI OSNOV I RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovog Zakona sadržan je u odredbama člana III.2. Ustava Federacije BiH i člana IV.16. Ustava Hercegovačko – neretvanskog kantona, prema kojem su federalna vlast i kantoni nadležni za korištenje prirodnih bogatstava i člana III.3.(1) Ustava Federacije BiH prema kojem u skladu sa potrebama, nadležnosti mogu biti ostvarene zajednički ili odvojeno ili od strane kantona koordinirano od federalne vlasti.

Prema odredbama člana III.3.(2) Ustava Federacije BiH u pogledu ovih nadležnosti kantoni i federalna vlast dogovaraju se na trajnoj osnovi.

Prema odredbanama Člana 51., tačka (2), Ustava HNK Vlada kantona odgovorna je za izvršavanje odluka svakog kantonalnog ili federalnog suda i vršenje svake druge nadležnosti povjerene Kantonu od federalne vlasti. Obzirom da je Ustav HNK usvojen prije formiranja Suda BiH, analogijom se može smatrati da se ova tačka odnosi i na pomenuti sud.

Imajući u vidu da u preduzeću Granit d.d. Jablanica u stečaju postoji niz pravnih situacija koje ovom preduzeću otežavaju poslovanje i koje ga doveđe u neravnopravan položaj, imajući u vidu da privredno društvo Granit d.d. Jablanica u stečaju upošljava 230 radnika, imajući u vidu da je neophodno uložiti sve moguće napore i koristiti sva dozvoljena sredstva za očuvanje svakog radnog mjesto, donošenje jednog ovakvog privremenog LEX SPECIALIS zakona predstavlja čin iskrene opredjeljenosti vlasti u HNK za očuvanje radnih mjeseta, posebno u realnom sektoru.

Postojećim Zakonom o koncesijama HNK je predviđeno da preduzeće u stečaju može imati koncesiju, ako mu je usvojen stečajni plan reorganizacije i ako je imalo više od 100 uposlenih na dan otvaranja stečajnog postupka. Zakon o rudarstvu HNK postavlja kao uslov za eksplotacionu dozvolu postojanje ugovora o koncesiji. Problem nastaje u situaciji kada je nemoguće donijeti stečajni plan, a što je slučaj sa preduzećem Granit d.d. Jablanica u stečaju. Stečajni plan nije moguće usvojiti iz razloga jer nije moguće utvrditi stvarna dugovanja preduzeća, obzirom da se pred Sudom Bosne i Hercegovine vodi krivični postupak, a predmet kojega su i stvorena dugovanja i stečaj u preduzeću Granit d.d. Jablanica.

Takvo pravno stanje onemogućava privrednom društvu Granit d.d. Jablanica u stečaju ostvarenje prava na koncesiju, iako po Zakonu o koncesijama HNK ima pravo na tu vrstu ugovora. Obzirom da se Granit d.d. Jablanica u stečaju našao u ovakvoj pravnoj i ekonomskoj situaciji djelovanjem lica protiv kojih se vodi krivični postupak na Sudu Bosne i Hercegovine za sticanje protupravne imovinske koristi nanošenjem štete preduzeću Granit d.d. Jablanica u stečaju opravdanost donošenja ovog zakona je očigledna. Opravdanost se ogleda i u činjenici da se onemogućavanjem nastavka rada i eksplotacije preduzeću na indirekstan način sudjeluje u kriminalnim radnjama Muhameda Marića i ortačke grupe kojima se sudi za kriminal u Granitu.

Sud BiH je iz istih razloga donio Rješenje broj: S1-2-K-002597-Krn-2 (veza X-KRN-10/892) od 22.10.2010. godine i njegovu dopunu 8.11.2010. godine, a koja se odnosi na odobrenje stvaranja „nove vrijednosti“ u PD „Granit“ d.d. Jablanica u čijem obrazloženju se između ostalog kaže:

„Imajući u vidu da su privremene mjere obezbjedenja odredene iz razloga da se osumnjičenim licima onemogući raspolaganje pokretnom i nepokretnom imovinom, uključujući i proizvode firme Granit d.d. Jablanica, do okončanja krivičnog postupka, to imajući u vidu da firma Granit d.d. Jablanica

posluje sa velikim brojem trećih lica i komitenata koji nisu krivi za trenutnu situaciju u ovoj firmi, niti su osumnjičeni u ovom predmetu, to Sud smatra da je firmi Granit d.d. Jablanica potrebno omogućiti redovno poslovanje kako ista ne bi dalje trpila negativne posljedice, u skladu s čim je Sud i prihvatio prijedlog Tužilaštva, a sve kako je to navedeno u tački I ovog rješenja.“

Ministarstvo privrede HNK se obratilo Sudu BiH svojim aktom broj 07-02-51-148/14 od 04.03.2014. godine tražeći mišljenje Suda BiH i tumačenje njihovog rješenja. Sud BiH je svojim aktom S1 2 K 010279 12 K od 21.04.2014. godine dostavio odgovor u vidu izjašnjenja Tužilaštva po datom pitanju, a u kojem se nedvosmisleno i eksplisitno kaže da je privrednom društvu Granit.d.d Jablanica u stečaju neophodno omogućiti „eksploataciju i obradu kamena“ za koje poslove je ova firma i registrovana.

Pomenuta rješenja i dopisi se dostavljaju u prilogu.

Takoder po Zakonu o stečajnom postupku Federacije BiH Član 2., tačka (2) među ciljevima stečajnog postupka je i ozdravljenje, a ne likvidacija, preduzeća. Stečaj osim namirenja dugovanja povjerovima, ima za cilj ozdravljenje preduzeća.

Važno je napomenuti i da je HNK vlasnik 67% kapitala u privrednom društvu Granit d.d. Jablanica u stečaju i da je donošenje jednog ovakvog zakona obaveza i sa stanovišta zaštite državnog kapitala.

9. finansijski aspekti problema

Analiza poslovanja preduzeća Granit dd, u periodu od 2005.-2008.godine:

- a) Račun prihoda i rashoda:

GRANIT DD , JABLJANICA					
		2005.	2006.	2007	2008
					T BAM
Prihodi od prodaje	1)	7.462	8.889	8.115	12.080
Neto prihodi	=	7.462	8.889	8.115	12.080
Poslovni prihodi	=	7.462	8.889	8.115	12.080
Materijalni troškovi	2)	-1.333	-2.383	-4.686	-4.181
Vanjski troškovi		-224	-305	-272	-447
Brutto dobit		5.905	6.201	3.157	7.452
Ostali prihodi	3)	483	131	-273	1.446
Troškovi osoblja	4)	-2.903	-3.462	-1.804	-3.765
Troškovi poslovanja	5)	-2.215	-1.607	-759	-3.018
Ostali porezi i trošarine		-81	-44	-19	-48
Smanjenje stalnih sredstava (saldo)				706	55
Amort.&otpis.imovine manje vrijedn. (DA)	6)	-667	-663	-433	-868
D/G iz posl.prije financ.rez.(EBIT)	=	522	556	575	1.254
Dobit/gubitak iz sudjelujucih interesa		-314			
Dobit/gubitak iz financiranja	7)	-1	-332	-371	-481
D/G iz redovnog poslovanja		207	224	204	773
D/G prije oporezivanja	=	207	224	204	773
Porez na dobit	=			-61	-77
Dobitak/gubitak poslovne godine	=	207	224	143	696
Izkazana dobit/gubitak	=	207	224	143	696

Kao što se može vidjeti iz bilansa uspjeha, preduzeće Granit dd Jablanica je, od 2005.godine imalo značajno veće prihode, a posebno u 2008.godini, kada su prihodi bili veći za 48,86%, u odnosu na 2007.godinu, odnosno 35,9% u odnosu na 2006.godinu.rast prihoda je praćen značajno povećanim iznosima materijalnih troškova.Značajno povećanje se desilo u 2007.godini, kada su materijalni troškovi bili veći za 100%, u odnosu na 2006.godinu, dok su prihodi bili manji za 8,7%, u istoj godini u poređenju sa 2006.godinom.Letimičan pogled na strukturu rashoda govori da su troškovi uposlenika činili najznačajniji i najveći dio rashoda.Također je i iznos amortizacije značajan u strukturi rashoda.Ono što je posebno zanimljivo i vidljivo za cijeli period od 2005.-2008. je visok iznos dobiti prije kamate i poreza(EBIT), koji se kretao od 522.000 KM u 2005.godini, do 1.254.000 KM u 2008.godini.Neto dobit je prikazana za cijeli period od 2005.-2008.godine i kretala se od 207.000 KM u 2005.godini, do 696.000 KM u 2008.godini.

- b) Aktiva:

GRANIT DD , JABLICA		2005.		2006.		2007.		2008.	
Nematerijalna imovina									
Zemljišta i zgrade	1)	4.520	25,6	4.164	17,8	4.020	16,3	4.062	15,4
Tehnicka i pogonska oprema				1.018	4,4				
Uredski inventar i ostala oprema									
Predujmovi za st. sred., st. sred. u pripremi	2)	4.072	23,1	2.509	10,7	2.318	9,4	2.481	9,4
Ostala stalna sredstva		1.010	5,7	2.491	10,7	3.454	14,0	5.184	19,6
Ostala finansijska imovina	3)	22	0,1	47	0,2	54	0,2	57	0,2
Stalna sredstva	=	9.624	54,6	10.229	43,8	9.846	39,8	11.784	44,6
Sirovine i pomocni materijal		1.137	6,4	865	3,7	999	4,0	964	3,6
Nedovršena i dovršena proizvodnja	4)	4.434	25,1	6.628	28,4	7.979	32,3	6.169	23,3
Potraživanja iz poslovanja		2.117	12,0	3.365	14,4	3.786	15,3	4.924	18,6
Ostala potraživanja i imovinska sredstva	6)	135	0,8	2.141	9,2	2.018	8,2	2.479	9,4
Got. u blag., novc. sred. u banci, vrijedn. pap. obrt. sred.	7)	193	1,1	132	0,6	89	0,4	115	0,4
Obrtna sredstva	=	8.016	45,4	13.131	56,2	14.871	60,2	14.651	55,4

Kada se posmatra bilans stanja-aktiva, prva i veoma zanimljiva stvar je rast bilansne sume sa 17.640.000 KM u 2005.godini, na 26.435.000 KM u 2008.godini. Najveći rast zabilježen je na kraju 2006.godine, kada je bilansna suma povećana za 32,43%, u odnosu na 2005.godinu, ili u absolutnom iznosu za nešto manje od 6.000.000 KM.Trend rasta nastavljen je 2007.i 2008.godine, na način da je bilansna suma, za posmatrani period od četiri godine, povećana za 49,86%.

U strukturi aktive značajan dio se odnosi na stalna sredstva, koja su u periodu od 2005.-2008.činila: 54,6%-43,8%-39,8% do 44,6% aktive, dok su obrtna sredstva, u istom periodu činila 45,4%-56,2%-60,2% i 55,4% aktive.Uočljivo je smanjenje udjela stalnih sredstava u relativnim iznosima, u odnosu na obrtna sredstva.U strukturi Zemljišta i zgrade, treba poseban osvrt staviti na kretanje unutar strukture stavke, gdje je vrijednost zemljišta iznosila, po godinama: 2005.-1.446.000 KM; 2006.-1.463.000 KM; 2007.-1.478.000 KM; i 2008.-1.478.000 KM;Iz naprijed navedenog je vidljivo da u četverogodišnjem periodu nije bilo nabavke novih zemljišta, što nije rezultiralo ni značajnim povećanjem vrijednosti istog.Potpuno drugačija je situacija kod građevinskih objekata, gdje je prikazana vrijednost po godinama bila: 2005.-3.074.000 KM; 2006.-2.701.000 KM; 2007.-2.542.000 KM; i 2008.-2.584.000 KM.

Posebno zanimljiva stavka je u 2006.godini „pojava“ tehničke i pogonske opreme u iznosu od 1.018.000 KM, koje u bilansima 2007. i 2008.godine nema. Zanimljivo je i kretanje iznosa stavke Predujmovi za stalna sredstva i stalna sredstva u pripremi, koja je činila 23,1% aktive 2005.godine,čiji se iznos kretao od 4.072.000 KM u 2005.godini, 2.509.000 KM u 2006. godini (napomen: u 2006.godini „pojavila“ stavka tehničke i pogonske opreme u iznosu od 1.018.000 KM), 2.318.000 KM u 2007.godini i 2.481.000 KM u 2008.godini, ili 9,4% aktive.

Svakako najzanimljivija stavka u strukturi stalnih sredstava su Ostala stalna sredstva koja su konstantno rasla iz godine u godinu, sa 1.010.000 KM 2005.godine do čak 5.184.000 KM 2008.godine.Nedostupni su podaci o tome šta čini ovu stavku aktive, odnosno stalnih sredstava.

Kada su u pitanju obrtna sredstva, sirovine i pomoći materijal su stavka čiji se iznos smanjivao u posmatranom periodu, sa naglaskom da je stavka činila svega 6,4% aktive 2005.godine do 3,6% aktive 2008.godine.

Dolazimo do najzanimljivije stavke u strukturi aktive preduzeća Granit dd Jablanica, a to je proizvodnja u toku i nedovršena proizvodnja.Pojedinačna stavka sa najvećim iznosima u posmatranom periodu.Od 4.434.000 KM 2005.godine(24,1% aktive), 6.628.000 KM 2006.godine(28,4% aktive), 7.979.000 KM 2007.godine(32,3% aktive) i 6.169.000 KM 2008. godine(23,3% aktive).Stavka preko koje je moguće troškove proizvodnje „zadržati“ u bilansu stanja, bez konačnog obračuna troškova i koju možemo nazvati „bombom u bilansu“. Zanimljivo je uporediti iznose za ukupno ostvarenim prihodima u posmatranom periodu.Nedovršena ili proizvodnja u toku je 2005. godine činila 59,42% ukupnih prihoda od prodaje te godine; 2006.godine 74,56% ukupnih prihoda od prodaje te godine; 2007.godine 98,32% ukupnih prihoda od prodaje te godine i 2008.godine 51,07% ukupnih prihoda od prodaje te godine.

Potraživanja iz poslovanja su imala trend stalnog rasta i u relativnim i u absolutnim iznosima: 2005.godine su iznosila 2.117.000 KM(12% aktive); 2006.godine 3.365.000 KM(14,4% aktive); 2007.godine 3.786.000 KM(15,3% aktive) i 2008.godine 4.924.000 KM(18,6% aktive).

Slično, kao i u strukturi stalnih sredstava, trend rasta i značajan dio obrtnih sredstava činila je stavka Ostala potraživanja i obrtna sredstva, koja su 2005.godine

iznosila 135.000 KM(0,8% aktive); 2006.godine su povećana 15,86 puta i iznosila su 2.141.000 KM(9,2% aktive); 2007.godine 2.018.000 KM(8,2% aktive) i 2008.godine 2.479.000 KM(9,4% aktive).

GRANIT DD , JABLJANICA		2005.		2006.		2007.		2008.	
Upisani temeljni kapital		11.483	65,1	11.483	49,2	11.483	46,5	11.483	43,4
Pricuve iz dobitka	1)	-655	-3,7					-268	-1,0
Ostale pricuve	2)			326	1,4	326	1,3		
Preneseni dobitak/gubitak				777	3,3	1.062	4,3		
D/G poslovne godine	3)	207	1,2	224	1,0	-875	-3,5	696	2,6
Kapital prema bilanci	=	11.035	62,6	12.810	54,8	11.996	48,5	11.911	45,1
Potraživanja prema vlasnicima									
Kapital	=	11.035	62,6	12.810	54,8	11.996	48,5	11.911	45,1
Dugorocna rezerviranja	4)	296	1,7						
Obv.s osn.kred./zajm.nebanaka,vlasnika		2.306	13,1	1.017	4,4	2.730	11,0	2.404	9,1
Obv. prema fin.instit.(nerasclanjeno)				1.289	5,5	1.082	4,4	1.550	5,9
Primljeni predujmovi						239	1,0	498	1,9
Obveze iz poslovanja		504	2,9	2.600	11,1	2.528	10,2	4.219	16,0
Obveze prema povezanim poduzecima	5)	1.549	8,8						
Ostale obveze	6)	1.950	11,1	5.644	24,2	6.142	24,8	5.853	22,1
Obveze	=	6.605	37,4	10.550	45,2	12.721	51,5	14.524	54,9
Bilancna suma	=	17.640	100,0	23.360	100,0	24.717	100,0	26.435	100,0

Prvi pogled na dio bilansa stanja-pasiva pokazuje da se radi o kapitaliziranoj firmi, koja je činila veliki udio u strukturi pasive.Kapital je 2005.činio 62,6% pasive, 2006.godine 54,8%, 2007.godine 48,5% i 2008.godine 45,1% pasive.Prisutan je negativan trend, odnosno trend relativnog smanjenja kapitala u bilansnoj sumi, koji se u relativnim iznosima smanjivao iz godine u godinu, dok je u absolutnim iznosima bio skoro isti.

U strukturi pasive posebno će se obrazložiti stavke obaveza.

Dugoročna rezervisanja su postojala samo 2005.godine.

Primjetan je trend rasta zaduženja po osnovu kredita nebanaka,vlasnika, od 2006.godine kada su iznosile 1.017.000 KM, 2007.godine 2.730.000 KM i 2008.godine 2.404.000 KM.

Obaveze prema finansijskim institucijama su 2005.godine iznosile 2.306.000 KM (13,1% pasive), 2006.godine 1.289.000 KM(5,5% pasive), 2007.godine 1.082.000 KM (4,4% pasive) i 2008.godine 1.550.000 KM (5,9% pasive).

U strukturi obaveza za 2007. i 2008.godinu su evidentirani primljeni avansi u iznosima od 239.000 KM i 498.000 KM.

Obaveze iz poslovanja i ostale obaveze su stavke koje su nedvosmisleno ukazivale na pogoršanje stanja u preduzeću.

Pogledom na stavku obaveze iz poslovanja vidljivo je da su iste u 2006.godini povećane za 515,87%, u odnosu na 2005.godinu.U 2006.godini su ostale skoro na istom nivou, dok su u 2008.godini uvećane za 62,27%, u odnosu na 2006.godinu, odnosno 66,89%, u odnosu na 2007.godinu.Obaveze iz poslovanjačinile su 2005. 2,9% pasive, 2006.-11,1% pasive, 2007.-10,2% pasive i 2008.- 16% pasive.

U 2005.godini bile su evidentirane obaveze prema povezanim preduzećima u iznosu od 1.549.000 KM i činile su 8,8% pasive, dok ih u narednim godinama nije bilo.Nemamo saznanja o tome o kakvim se obavezama radilo.Poznato je da se radilo o dugoročnim obavezama?

Stavka ostale obaveze činila je značajan dio ukupnih obaveza, u 2005.godini su iznosile 1.950.000 KM i činile su 11,1% pasive.U 2006.godini evidentirano je povećanje istih za 289,44%(2,89 puta) i u 2006. godini su iznosile 5.644.000 KM, a činile su čak 24,2% pasive.Zanimljivo je povećanje ostalih obaveza u 2007. godini za 8,82%, u odnosu na 2006.godinu, jer su u 2007.godini ostvareni manji prihodi za 8,7%!Ostale obaveze su 2007.godine činile 24,8% pasive.U 2008. godini ostale obaveze su smanjene za 4,7%, iznosile su 5.853.000 KM i činile su 22,1% pasive.

Od ukupnih obaveza dugoročne obaveze su u 2005. godini bile u iznosu od 2.262.000 KM, od čega su 417.000 KM obaveze prema finansijskim institucijama, 1.549.000 KM obaveze prema povezanim preduzećima.

Od ukupnih obaveza dugoročne obaveze su u 2006.godini bile u iznosu od 2.047.000 KM, od čega su 1.030.000 KM obaveze prema finansijskim institucijama, dok su obaveze u iznosu od 1.017.000

KM evidentirane kao podređene obaveze, obveznice, zaduženja po osnovu zajma nebanaka odnosno vlasnika.

Od ukupnih obaveza dugoročne obaveze su u 2007.godini bile u iznosu od 3.713.000 KM, od čega su 983.000 KM obaveze prema finansijskim institucijama, dok su obaveze u iznosu od 2.730.000 KM evidentirane kao podređene obaveze, obveznice, zaduženja po osnovu zajma nebanaka odnosno vlasnika.

Od ukupnih obaveza dugoročne obaveze su u 2008.godini bile u iznosu od 3.934.000 KM, od čega su 1.530.000 KM obaveze prema finansijskim institucijama, dok su obaveze u iznosu od 2.404.000 KM evidentirane kao podređene obaveze, obveznice, zaduženja po osnovu zajma nebanaka odnosno vlasnika.

„Prema podacima iz Optužnice protiv nekadašnjeg rukovodstva preduzeća Granit i drugih lica, dug za period 01.03.2006. do 31.01.2010.godine po osnovu doprinosa iznosi 5.791.637,37 KM, bez kamata, a 8.357.616 KM sa kamatama.(PIO 2.961.853,93 KM, zdravstveno osiguranje 2.219.004,29 KM, doprinos za osiguranje od nezaposlenosti 393.838,19 KM). Sve navedeno je trebalo da ostane neplaćeno, na štetu države i radnika!“

GRANIT DD , JABLJANICA	2005.	2006.	2007.	2008.
RDiG				
Neto prihodi	7.462	8.889	8.115	12.080
Poslovni prihodi	7.462	8.889	8.115	12.080
Brutto dobit	5.905	6.201	3.157	7.452
Troškovi osoblja	-2.903	-3.462	-1.804	-3.765
D/G iz posl.prije fin.rez.(EBIT)	522	556	575	1.254
D/G iz redovnog poslovanja	207	224	204	773
D/G pred oporezivanje	207	224	204	773
Iskazana dobit/gubitak	207	224	143	696
Aktiva				
Stalna materijalna imovina	9.602	54,4	10.182	43,6
Financijska I ostala imovina	22	0,1	47	0,2
Stalna sredstva	9.624	54,6	10.229	43,8
Zalihe	5.571	31,6	7.493	32,1
Potraživanja iz poslovanja	2.117	12,0	3.365	14,4
Ostala obrtna sredstva	328	1,9	2.273	9,7
Obrtna sredstva	8.016	45,4	13.131	56,2
Pasiva				
Kapital	11.035	62,6	12.810	54,8
Kapital	11.035	62,6	12.810	54,8
Dugorocne obveze prema fin.inst.	417	2,4	1.030	4,4
Ostale dugorocne obveze	1.845	10,5	1.017	4,4
Kratkorocne obveze prema fin.inst.	1.889	10,7	259	1,1
Obveze iz poslovanja i prema mjenicama	504	2,9	2.600	11,1
Ostale kratkorocne obveze	1.950	11,1	5.644	24,2
Obveze	6.605	37,4	10.550	45,2
Bilancna suma	17.640	100,0	24.717	100,0
	8.016	45,4	12.721	51,5
			14.524	54,9
			26.435	100,0

Finansijski omjeri				
Posl. prih. tek/posl. prih. prošle g.		19,1	-8,7	48,9
Profitna marža - omjer dobiti i poslovnih prihoda (%)	1,9	2,5	2,5	6,4
ROE - rentabilnost kapitala (%)	4,0	1,7	1,7	6,5
ROCE - rent angaž sredst (%)	1,2	3,7	3,7	7,9
ROI (%)	2,6	1,0	0,8	2,9
Prihodi/plaće (x)	18,8	2,6	4,5	3,2
Prihodi po zaposlenom	396			36,2
Broj zaposlenih	874			333
CF nakon izv. stavki i poreza	874 #####	887 #####	576 #####	1.564 #####
Neto novčani tok	54,6 #####	887 #####	576 #####	1.564 #####
Udjel stalnih sredstava u bilanci (%)		43,8	39,8	44,6
Udio kap. ulaganja / investicija u OSA	62,6	13,2	0,5	28,5
Indikator kapitala (%)	137,3	54,8	48,5	45,1
Omjer pokrivenosti dugot.imovine kapitalom i dugor.obve. (%)	85,9	124,8	134,1	115,0
Stupanj dinamičkog zaduženja	7,3	117,2	155,7	119,6
Indikator otplate obveza (u godinama)	1.525	11,7	21,9	9,2
Obrt skladišta (u danima)	104	1.148	699	624
Dani naplate potraživanja	118	138	170	149
Dani placanja obveza		353	186	334

Analiza bilansa preduzeća Granit urađena je zbog prezentovanja i pronalaženja „stvari“ koje su bile jasno vidljive u bilansima preduzeća, ali na koje niko nije obraćao pažnju. Te činjenice su bile jasan znak da se dešava i sprema nešto „čudno“...

Sva dešavanja u Granitu su se mogla dešavati i na potpuno drugačiji način.

U BiH ne postoji model bilo kakve kontrole ili praćenja prikazanih pokazatelja u bilansima preduzeća. Mačehinski odnos ili nezainteresovanost države, doveli su mnoga privredna društva do propasti. Kao primjer se mogu navesti: Željeznice FBiH, rudnici, Gras Sarajevo i mnoga druga javna komunalna i druga preduzeća. Nama u Jablanici poznata je sudbina našeg JKP Jablanica dd. Možda bi trebalo razmisliti o uspostavljanju određenog mehanizma, koji bi na vrijeme upozoravao na činjenicu da firma posluje pozitivno, a da su obaveze veće?

Analiza slučaja „Granit d.d u stečaju“ urađena je od strane FSA OO SDP BiH Jablanica u svrhu ukazivanja na probleme radnika i uticaj politike i interesnih lobija na preduzeća i privrede u cjelosti.

Jablanica, 15.10.2016. godine,

Forum sindikalnih aktivista i aktivistica
Opštinske organizacije SDP BiH Jablanica
